Blijf in gesprek!

Steden in Frankrijk staan in brand. De terechte protesten van jongeren over de slechte staat van het onderwijs, de gebouwen, de docenten, de volle klassen, ontaarden in steden die in brand staan en plunderende landgenoten. Met een president die aan het eind van zijn termijn komt biedt dit kansen voor de oppositie om de macht over te nemen. Zowel extreem rechts als extreem links staan in de startblokken. Een zorgelijke ontwikkeling waarvan je hoopt dat hij niet overslaat naar ons land.

Des te meer noodzaak om de samenwerking op te zoeken. De effecten van toenemende radicalisering zijn ook hier soms voelbaar. Een goede zaak dat we in gesprek blijven met elkaar. Goed voorbeeld daarvan was het gesprek bij ‘De Joodse Wereld’ waar presentator Rob Oudkerk in gesprek ging met Pieter Rambags, die zich inzet voor een vrij Palestina. Het is toch zeer moedig van Rob Oudkerk dat hij, geflankeerd door historica Els van Diggele, een open gesprek voert met iemand die toch diametraal tegenover zijn eigen visie over de situatie in Gaza, de Westbank en Israël staat. Waar Pieter Rambags in Nederland en daarbuiten een beweging tegen Israël en tegen Joodse instituties voert, zoekt Rob Oudkerk het gesprek en de verbinding op. Bewonderingswaardig en iets waar we ook als samenleving van kunnen leren.

Want zijn we in staat om met elkaar in gesprek te blijven. Ook als we van mening verschillen? En zijn de verschillen echt zo groot? Hier kan de politiek nog van leren. Als Liberaal Netwerk Senioren streven wij ernaar in gesprek te blijven over zaken die ons raken. Ook binnen onze partij kunnen de meningen uiteen lopen. In ons bestuur zie je dat ook wel eens gebeuren. Dan is het altijd goed om je uit te spreken en daar de ruimte voor te geven. En soms is het motto ‘we agree to disagree’. Maar we blijven liberalen!

Tot ons bestuur is onlangs toegetreden mevrouw Ine Leppink-Schuitema. Al jarenlang actief voor de VVD, als gemeenteraadslid, wethouder en waarnemend burgemeester. Verderop in deze nieuwsbrief stelt zij zichzelf aan u voor. We heten haar van harte welkom!

We maken ons op voor de aankomende verkiezingen. De verkiezingsprogramma’s zijn vrijwel overal zo goed als rond. De kandidatenlijsten worden opgemaakt. Ongetwijfeld allen gemotiveerd om het liberale geluid in alle Provinciale Staten en Waterschappen te laten horen. Maar eerst hopen we elkaar te zien tijdens het congres op 28 en 29 november. Goed als zoveel mogelijk VVD’ers komen om de partij te ondersteunen en te laten zien dat we gemotiveerd blijven om ons in te zetten voor de liberale koers. **En 5 februari 2027 heeft u vast al in uw agenda gezet. Dan houden we ons eigen congres!** Maar daarover later meer.

Met liberale groet,

Franca Kerstens
Voorzitter LNS
Liberaal Netwerk
Senioren
voorzitter@senioren.vvd.nl

Ina Leppink-Schuitema
Nieuw bestuurslid LNS

Beste liberale vrienden,

Begin oktober ben ik gevraagd bestuurslid te worden van het Liberaal Netwerk Senioren. Ik ben daarmee vereerd en doe het dan ook graag. Ik ben vanaf 1980 lid van de VVD en heb mooie functies mede aan de partij te danken.
Vanaf 2005 heb ik het prachtige ambt van burgemeester mogen vervullen. Ik ben twee periodes van 2005 tot 2017 burgemeester geweest van de gemeente Montferland, een fusie van de gemeente Didam en Bergh. Het was een heel mooie tijd, waarin ik vele fijne mensen heb leren kennen en schitterende dingen heb meegemaakt. Daarna heb ik als waarnemend burgemeester gefungeerd in de gemeente Horst aan de Maas, waar ik ook met plezier heb gewerkt. Vervolgens mocht ik dit werk doen in de gemeente Weert, wat volledig in coronatijd was en mede daardoor best ingewikkeld. Door de vele online overleggen heb ik veel te weinig contact met de mensen kunnen hebben, wat ik spijtig vind, maar evengoed heb ik ook daar een mooie tijd gehad.

Voordat ik burgemeester werd, was ik vier jaar wethouder in de gemeente Venlo met onder andere de portefeuille economie, toerisme en twee grote stadsprojecten Maasboulevard en Bargeterminal. Dat heeft me heel wat inspanning gekost maar ook veel opgeleverd.

Voor de circa 20 jaar openbaar bestuur was ik werkzaam in het Volwassenenonderwijs in zowel lesgevende (o.a. wis- en natuurkunde) als leidinggevende (conrector) taken. Dat werk heb ik een kleine 25 jaar gedaan, ook met veel plezier, op een aantal plaatsen. Ik ben 52 jaar gelukkig getrouwd met Arie, we hebben twee zoons Sebastiaan en Thomas en een dochter Irene, die alle drie getrouwd zijn en nu ook twee schoondochters en een schoonzoon hebben toegevoegd aan onze familie. Ook ben ik een trotse oma van zes kleindochters en een kleinzoon, met wie wij graag veel leuke dingen ondernemen en van wie wij als opa en oma enorm genieten.

Graag besteed ik nu weer meer tijd aan zaken die ertoe doen in politiek en maatschappelijk leven en daarom ben ik vereerd met de deelname in het bestuur van het Netwerk. Ik verheug me op fijne contacten, een prettige samenwerking en mooie resultaten.

Margretha du Carmo Krabbe
Nieuw bestuurslid LNS

Mijn naam is Margretha du Carmo Krabbe, ik ben 48 jaar en woon met mijn man en kinderen in het mooie Twente.
Als zelfstandig strategisch (communicatie)adviseur, coach en mediator verbind ik mensen, organisaties en belangen. Daarnaast ben ik voorzitter van Stichting Present Enschede, waar we met ruim 1.400 vrijwilligers per jaar mensen helpen die door omstandigheden vastlopen. Eerder initieerde en leidde ik Stichting NuTwente, die samen met de Veiligheidsregio Twente en de 14 Twentse gemeenten de particuliere opvang van Oekraïners

organiseerde. Ook was ik bestuurslid bij Stichting kinderrechtenNU.

Binnen de VVD was ik voorzitter van het Thematisch Netwerk Migratie en Integratie en actief in de Provinciale Staten van Overijssel en de regionale opleidingscommissie. En was ik onderdeel van de kerngroep van het liberaal manifest.

Momenteel hou ik mij ook bezig met communitybuilding en communicatie binnen het bestuur van het Thematisch Netwerk EZI.

Ik heb veel waardering voor de mensen die onze samenleving met hard werken hebben opgebouwd en zich daarvoor blijven inzetten. Daarom draag ik graag bij aan het Liberaal Netwerk Senioren. Ik zie uit naar een mooie samenwerking!

Jaarcongres 2027 Liberaal Netwerk Senioren (LNS)

Zoals bekend is het jaarcongres voor het LNS een vast moment van ontmoeting en debat. Ook dit jaar mogen we weer te gast zijn in het **Provinciehuis van Flevoland op vrijdag 5 februari 2027.** Noteer dit dus al vast in uw agenda.

In de ochtend hebben we actuele onderwerpen zoals kunstmatige intelligentie (AI) en de invloed van het Europees Parlement op onze pensioenen

Gastsprekers zijn:

- **Dr. Alex Smit**, onderzoeker digitale geletterdheid en burgerschap over kunstmatige intelligentie (A.I) en cybersecurity
- **Anouk van Burg**, portefeuillehouder pensioenwetgeving Renew (VVD fractie Europarlement), gaat ons bijpraten over de invloed van EU regelgeving op de Nederlandse pensioenen.

Uiteraard gaan deze sprekers graag het gesprek met de zaal aan.

Na de lunch zullen er in de middaguren weer de workshops zijn waarbij ook portefeuillehouders van de TK fractie gaan aanschuiven. Daar zullen onder andere de actuele kwesties uit het zorgdomein maar ook die van financiën en pensioenen de onderwerpen zijn.

Aan het exacte programma wordt nog gewerkt, maar noteer al vast de datum!

Vanaf eind november kunt u zich weer opgeven via ‘mijnVVD’
De eigen bijdrage voor het congres inclusief lunch bedraagt €25,00

Natuurlijk staat dit jaarcongres weer open voor introducees; we roepen u dus bij deze op zeker één gast mee te nemen!

Liberaal Netwerk Senioren

Senioren staan midden de samenleving

Senioren zijn een volwaardig onderdeel van onze samenleving: actief, ervaren, betrokken en van grote betekenis voor anderen. Wie het woord ‘senior’ hoort, denkt nog te vaak aan oude, kwetsbare, zorgbehoevende en dure mensen. Dat beeld doet geen recht aan de werkelijkheid. Senioren zijn geen kostenpost en zeker geen groep die aan de kant van de samenleving staat!

Wat is eigenlijk een senior?

De Dikke Van Dale omschrijft een senior onder meer als iemand die behoort tot een oudere generatie of jaargang. Maar senior betekent ook: ouder en meer ervaren dan

een ander. Juist die tweede betekenis verdient veel meer aandacht. In het bedrijfsleven staat senioriteit immers voor kennis, ervaring, deskundigheid en verantwoordelijkheid. Een senior professional wordt gewaardeerd om wat hij of zij door de jaren heen heeft opgebouwd en de rekening van een “Senior Consultant” is een stuk hoger dan die van een “Junior. Waarom zouden we die positieve betekenis van senioriteit buiten de arbeidsmarkt ineens vergeten?

Het LNS kiest daarom bewust voor een brede benadering

Senioriteit gaat niet alleen over leeftijd, maar over ervaring, kennis, deskundigheid en maatschappelijke verantwoordelijkheid. Senior zijn betekent niet dat iedereen hetzelfde is. De ene 55-jarige werkt nog volop, de andere heeft andere keuzes gemaakt. De ene 70-jarige werkt ook nog en fietst dagelijks tientallen kilometers, terwijl de andere ondersteuning nodig heeft. Leeftijd zegt dus lang niet alles over wat iemand kan, wil en bijdraagt. Daarom moeten we af van het beeld van “de oudere” als één uniforme groep. Het gaat erom wat iemand nodig heeft om zo lang mogelijk zelfstandig en naar eigen keuze te kunnen wonen, werken en leven.

Senioren doen ertoe

Het Liberaal Netwerk Senioren is er voor alle senioren die onderdeel zijn en willen blijven van onze samenleving. Voor de senior die werkt of onderneemt. Voor de vrijwilliger die klaarstaat bij een vereniging. Voor de mantelzorger die zorgt voor een partner, familielid of buur. Voor de grootouder die een belangrijke rol speelt in het gezin. Voor de bestuurder van een vereniging en voor iedereen die zich inzet voor zijn wijk of omgeving. Zij delen kennis en ervaring en houden sociale verbanden in stand. Ook wanneer iemand ondersteuning of zorg nodig heeft, verandert dat niets aan zijn of haar waarde voor de samenleving. Zorg nodig hebben betekent niet dat iemand niets meer kan bijdragen. En met pensioen gaan betekent zeker niet dat iemand uit de samenleving verdwijnt. Wie stopt met betaald werken, stopt immers niet met leven, betrokkenheid, verantwoordelijkheid of maatschappelijke betekenis. Eigen regie, keuzevrijheid en verantwoordelijkheid horen niet op een bepaalde leeftijd te eindigen.

Wat zou de vraag moeten zijn rondom senioren

De vergrijzing wordt in het maatschappelijke debat nog te vaak als een financieel probleem benaderd: meer AOW, meer zorgkosten en meer behoefte aan personeel. Natuurlijk zijn dat reële vraagstukken. Maar wie alleen naar de kosten kijkt, ziet slechts de helft van het verhaal. De juiste vraag is daarom niet: Wat kosten senioren?
De juiste vraag is: Wat betekenen senioren voor de samenleving en wat hebben zij nodig om dat te kunnen blijven doen? Niet de leeftijd staat centraal, maar de mens. Niet de geboortedatum bepaalt wat iemand kan, maar de persoon zelf.
Kijk naar wat iemand kan, wat iemand wil en wat nodig is om dat mogelijk te maken. Dan creëer je die broodnodige meerwaarde voor de samenleving en eigen regie.

Eigen regie vraagt ook om keuzes van de politiek

Ouder worden is een levensfase. Een levensfase waarin mensen blijven werken, ondernemen, zorgen, leren, genieten, bijdragen en verantwoordelijkheid nemen. En soms is het een levensfase waarin ondersteuning nodig is. Ook bij wonen vraagt dat om keuzevrijheid. De een wil in de vertrouwde woning blijven, de ander wil kleiner wonen en een derde zoekt een woning met voorzieningen en zorg dichtbij. Het LNS kiest daarom voor aantrekkelijke alternatieven en vrijwillige doorstroming, niet voor gedwongen verhuizing. Gemengde woonvormen waarin senioren, gezinnen en jongeren samenleven kunnen bovendien bijdragen aan meer sociale cohesie, waardevolle contacten en minder eenzaamheid. Wanneer we willen dat mensen zolang mogelijk onafhankelijk blijven en hun eigen verantwoordelijkheid kunnen blijven nemen dan moet je er als politiek ook voor staan dat waar nodig de faciliteiten en basis er is om dit daadwerkelijk te kunnen blijven doen.

Senioren staan niet buiten de samenleving, ze staan er midden in!

Laten we stoppen met senioren vooral te bekijken vanuit wat zij kosten of wat zij niet meer zouden kunnen. Kijk naar hun ervaring, kennis, inzet en bereidheid om bij te dragen aan de maatschappij.
Dit is waar het Liberaal Netwerk Senioren voor staat:

- De mens als uitgangspunt en niet de leeftijd.
- De mogelijkheden als uitgangspunt nemen, niet de beperkingen.
- Kijken naar wat iemand nog wél kan en vooral wil en niet wat iemand niet meer kan.

Dit is niet alleen een andere kijk op senioren,
dit is een liberale visie op de samenleving!

Victor Cillekens
Secretaris LNS
Liberaal Netwerk
Senioren
secretaris@senioren.vvd.nl

Boa-boswachter mag door tot zijn 88ste jaar

Foto Jantine Wesselink Natuurmonumenten

De groep AOW'ers die blijft werken groeit hard. Soms omdat ze het geld nodig hebben, maar vooral omdat ze er zin in hebben.
Volgens het CBS zijn 152.000 mensen nog steeds ergens in loondienst, terwijl ze al ouder zijn dan de pensioenleeftijd van 67 jaar. In 2018 stonden 96.000 AOW-gerechtigden nog op de loonlijst. Een forse stijging dus, temeer omdat in 2018 de AOW-leeftijd 66 jaar was, een jaar eerder dan nu.
"Als je kijkt naar de zelfstandigen die ook na de AOW-leeftijd nog werken is de groep nog groter: 300.000 mensen", zegt econoom Peter Hein Mulligen van het Centraal Bureau voor de Statistiek in het AD.

Hij verwacht dat de groep werkende gepensioneerden blijft stijgen.
"Simpelweg omdat ze het leuk vinden." 55.000 67-plussers werken voltijds
Het gros werkt één of twee dagen, maar er zijn ook 55.000 67-plussers die voltijds werken.

"Veel ouderen willen blijven werken, zegt in het AD directeur Chantall Olthoff van ZilverWerkt, een van de ruim tien detacheringsbureaus voor ouderen. "Mijn eigen vader, die 83 is, werkt nog als boa-boswachter voor het Geldersch Landschap. Hij heeft laatst zijn examen weer gehaald en mag nu door tot zijn 88ste jaar."
Onbenut arbeidspotentieel!
Maar veel werkgevers zien in oudere werknemers eerder een risico dan een kans. Ouderen zijn vaak ziek, traag en slecht met computers, is het idee. "Bij het mkb, waar de directeur vaak ook een oudere is, gaat het nog wel. Maar de corporates willen alleen jong en snel. Daar adviseren we vaak: 'Kijk naar de ouderen.' Bij ons zijn nu tienduizend mensen ingeschreven en we hebben er maar 250 geplaatst. Er is een enorme bak arbeidspotentieel onbenut." Volgens Olthoff vormen ouderen juist een categorie met een hoog arbeidsethos, loyaliteit en ervaring.
Niet iedereen heeft goed pensioen

“De meeste mensen zoeken zingeving, sociale contacten en contact met jongere generaties. Maar niet iedereen heeft een goed pensioen. We merken het aan de telefoontjes rond de uitbetaaldatum. Dan wordt er gebeld met de vraag wanneer het geld wordt overgemaakt”, zegt Olthoff in het AD. “Dat zijn vaak ook mensen die drie, vier of vijf dagen willen werken.’’

Bron: Senioren Journaal
Bewerkt door de redactie van LNS

VVD Limburgdag

231 voorstellen om regels te schrappen voor ondernemers

Geslaagd evenement voor leden en ondernemers
Zondag 27 september 2026 was het VVD Limburgdag, een evenement voor leden en ondernemers, georganiseerd door het Thematisch Netwerk Economische Zaken en Innovatie kortweg TN EZI in samenwerking met de evenementencommissie van de VVD Limburg.

Het programma zag er als volgt uit:

10:30 – 12:15	Pubquiz, opening door dagvoorzitter Jorin Aardoom
13:45 – 14:10	Bijdrage Ruben Brekelmans
14:20 – 15:00	Panel met Arend Kisteman en Wendy van Eijk
15:15 – 16:15	World Café over regelschrappingsvoorstellen
16:15 – 16:45	Synthese en slotwoord
17:00	Borrel

Onder de bezielende leiding van dagvoorzitter Jorin Aardoom, tevens voorzitter van TN EZI, werd de dag afgetrapt met een hartelijk welkom aan de aanwezige Tweede Kamerleden Ruben Brekelmans Martin de Beer Wendy van Eijk Arend Kisteman gedeputeerde van de Provincie Limburg Stephan Satijn en de aanwezige statenleden en leden van de VVD Limburg.
De Pubquiz onder leiding van Paul Brauers was best moeilijk, maar uiteindelijk na 30 vragen kwam er toch een winnaar uit de bus.

Na de lunch werd het middagprogramma voor ondernemers, Kamerleden en leden op toepasselijke wijze geopend met een welkomstwoord door de burgemeester van Roermond Yolanda Hoogtanders die het belang aanstipte van Roermond als economisch en cultureel hart van Midden-Limburg. Een Designer Outletcenter met ruim 8 miljoen bezoekers per jaar, een stad aan het water, het grootste aaneengesloten watersportgebied van Nederland en de laatste rustplaats van voormalig landsarchitect Pierre Cuypers, architect van onder anderen het Rijksmuseum, het Centraal Station Amsterdam en ook de Koninklijke troon die nu te zien is in het Cuypershuis te Roermond.

Presentatie Ruben Brekelmans

Ruben over ondernemen in Nederland en regels van de overheid. “Overal waar ik kom, ontmoet ik bedrijven met de mooiste plannen om te investeren. Maar de overheid zit vaak in de weg met verouderde, dubbele en onzinnige regelgeving.

Met de stofkam door het woud aan regels gaan. Vergunningsprocedures rücksichtslos inkorten. En pijnlijke maatregelen durven nemen in overheidsorganisaties zelf. Ondernemers krijgen alleen meer ruimte als we dit prioriteit geven. Kortom, zorgen dat de overheid ondernemers niet in de weg zit, maar juist stimuleert en ondersteunt. Dit is hoognodig voor de economische kracht van Nederland. Dit geldt voor alle type bedrijven. Startups, MKB, familiebedrijven, multinationals. Van de traditionele industrie tot techbedrijven. Vrijwel allemaal lopen ze tegen dezelfde problemen aan. Dat vereist politieke druk. Door concrete doelen te stellen (minder budget, personeel en regels), de resultaten scherp te controleren, en vanuit de politiek zelf voorstellen en ideeën aan te dragen. Dat is precies wat wij als VVD doen!

World Café — Regeldruk voor Ondernemers

Na de presentatie van Ruben was het tijd om aan de slag te gaan met het schrappen van regels.
Samen bepalen we wat er écht uit moet — en wat direct mee naar Den Haag kan.
De lijst met 231 regels werd verdeeld over 4 thematafels waarbij elke tafel volgens onderstaand schema aan de slag ging met het schrappen of samenvoegen van regels.
Doel: 4 tafels × 25 regels = 100 gecureerde regelschrappingsvoorstellen.

Tafelindeling — 4 thematische tafels

Tafel	Thema	Typische onderwerpen
1	**Ondernemen & administratieve regeldruk**	AVG, vergunningen, toezicht, formulieren, meldingsplichten, loketten, onnodig papierwerk
2	**Werkgeverschap, fiscaliteit & financiële regeldruk**	Loon, ziekte, ZZP, belastingen (Box 3, Pijler 2), subsidies, banken, KYC/AML
3	**Bouw, wonen & fysieke leefomgeving**	Omgevingswet, bouwvergunningen, stikstof, vastgoed, gemeente-willekeur, wonen
4	**Industrie, energie, innovatie & overige sectorale regels**	Energie, netcongestie, milieu, transport, landbouw, zorg, horeca, tech/AI

Na het selecteren van 25 regels per tafel diende een top 3 per tafel gemaakt te worden met in achtneming van onderstaande criteria:

Wat is precies het probleem?	Niet: "De Omgevingswet is ingewikkeld." □ Wel: "Ondernemer levert hetzelfde document driemaal aan drie instanties aan."
Wat levert schrappen op?	Tijd / euro's / snellere vergunning / minder onzekerheid / meer investeringen. Wees zo concreet mogelijk.
Wat kan er misgaan?	Veiligheid? Fraude? Milieu? Europese verplichting? Rechtsbescherming? Verkapte lobby?
Eindoordeel per voorstel	Gespreksleider vraagt: "Mee naar de longlist — ja of nee?" Meerderheidsgevoel telt. Noteer JA of NEE op het formulier.
Top-3 hard benoemen	Welke 3 regels zijn zo evident fout dat ze direct, snel en morgen nog aangepast kunnen worden? Dit zijn jullie "quick wins" voor Den Haag. Noteer op flip-over in één concrete zin per regel.

Een voorbeeld van soms achterhaalde regels:

Blauwe pen formeel verplicht: Waarom moet je sommige documenten met een blauwe pen schrijven, en niet digitaal, met Docusign, of getekend met zwarte pen? Dit is een enorme paarse krokodil. **Volledig schrappen.**

De volledige lijst met 231 regels kun je **hier** downloaden.

De top 3 per tafel werd overhandigd aan de Kamerleden die deze mee naar Den Haag nemen. Dat is de opbrengst van de VVD Limburgdag in Roermond. Een inspirerende dag over het schrappen van regels. Het inkorten van vergunningsprocedures. Het kleiner en simpeler maken van de overheid.

De dag werd, zoals gebruikelijk bij onze VVD, afgesloten met een gezellige nazit!

Victor Cillekens
Secretaris LNS
Liberaal Netwerk
Senioren
secretaris@senioren.vvd.nl

En houden ze het vol?

Het is nu opeens toch herfst geworden, dat is wel even wennen na al die zonnige dagen. In onze partij zijn we inmiddels bezig met de kandidatenlijsten voor de provincies en de waterschappen. Beide organen die nuttig werk doen, maar die niet gelijk enorm aanspreken. De voorlichting over hun werk zou verbeterd kunnen worden en laat men daarbij ook betrekken, welke nuttige dingen zijn gebeurd en ook wat nu prioriteit moet hebben.

Kijk ik naar wat van belang is, is dat zeker goed vervoer voor jong en oud. Bushaltes moeten te belopen zijn en naar stations moet er een goede lokale verbinding zijn. Dat is nu lang niet altijd het geval en dat maakt voor ouderen het reizen met openbaar vervoer vaak niet leuker en ook niet gemakkelijker.
Als ouderen mogen wel zeker onze mond open doen richting overheid en ook naar onze eigen partij. Dat is eigenlijk noodzaak om voorzieningen op peil te houden en zonder goede voorzieningen kan de maatschappij dus niet goed draaien. Ik noemde al goed openbaar vervoer, maar laten er ook winkels in de buurt zijn, zodat we als ouderen nog lang goed voor ons zelf kunnen zorgen. En laten we er ook voor elkaar zijn, ook dat zal helpen.

De politiek gaat inmiddels verder en tja, van het huidige Kabinet ben ik nog steeds niet echt onder de indruk, al doen ze hun best. Maar of dat laatste voldoende is, ik betwijfel het en hoe lang dit Kabinet het volhoudt, we gaan het zien. Wie weet vinden ze toch hun weg, want van nieuwe verkiezingen word ik ook niet echt blij.

Helma Neppérus
Oud TK-lid
Bestuurslid LNS
Liberaal Netwerk
Senioren

We verbinden leefwereld en systeemwereld en werken aan concrete oplossingen voor complexe maatschappelijke vraagstukken

Job Mol, directeur bestuurder van het Zorg Innovatie Forum (ZIF), heeft een scherpe blik op waarom veranderen in de zorg zo moeizaam gaat en waar volgens hem de oplossing ligt.
„We zoeken vaak oplossingen op de as van ziekte en gezondheid, terwijl wat er echt aan onbehagen ten grondslag ligt vaak gewoon de zwaarte van het leven is.
En het leven: dat kun je niet behandelen.”

Van zorg naar het bredere sociaal domein

Het ZIF is een netwerkorganisatie van zo’n dertig leden en beweegt mee met de ontwikkelingen in het zorglandschap. De organisatie werd in 2007 opgericht door Karin Kalverboer, die het stokje in juli van dit jaar overdroeg aan Job Mol. Waar de focus in de beginjaren vooral lag op zorg en innovatie, richt het ZIF zich inmiddels nadrukkelijker op het bredere sociaal domein en maatschappelijke vraagstukken.

„Wij agenderen onderwerpen op basis van signalen die we in ons netwerk ophalen. Vervolgens leggen we verbindingen die zonder onze energie niet zomaar waren ontstaan.” Wetenschappelijke kennis, praktijkervaring en goede voorbeelden komen daarbij samen. Het ZIF brengt partijen bij elkaar om vraagstukken te onderzoeken, nieuwe ideeën uit te proberen en te kijken wat in de praktijk werkt. „Die manier van

werken typeert de rol van het ZIF. Verbinden, experimenteren en leren staan centraal. Steeds vanuit de vraag wat er in de praktijk of context nodig is.”

De leefwereld verbinden met de systeemwereld

In de beweging van zorg naar zorgen voor gezondheid ziet Mol een belangrijke rol voor het ZIF: de verbinding maken tussen de leefwereld van mensen en de systeemwereld van beleid en organisaties. „We geven de stem van de samenleving een plek. Het gedachtegoed daarbij: niet over ons, zonder ons.”
Een voorbeeld daarvan is Stem van Ouderen, een landelijk netwerk waarin ouderen via de Raad van Ouderen het ministerie van VWS gevraagd en ongevraagd adviseren. Het ZIF is coördinator van het landelijke netwerk en begeleidt vier van de acht regionale netwerken.

Ook Baanbrekend Perspectief, een loopbaantraject voor 55 plussers, laat de werkwijze van het ZIF zien. Het programma ontstond vanuit een vraagstuk rond vergrijzing en de positie van oudere werknemers op de arbeidsmarkt. Door samen met partners te onderzoeken wat nodig is, ontstond een programma dat inmiddels door meer dan 150 deelnemers is gevolgd.
Samen met onder meer de Hanzehogeschool, het UMCG, NHL Stenden en de Rijksuniversiteit Groningen wordt het programma verder ontwikkeld. De opbrengst zit niet alleen in het aantal deelnemers, maar ook in de verschillende manieren waarop mensen opnieuw naar hun loopbaan, werk en toekomst kijken.

Dat is kenmerkend voor de aanpak van het ZIF. Niet vooraf bepalen wat de oplossing moet zijn, maar ruimte creëren om te onderzoeken wat in de praktijk werkt. Vanuit die aanpak heeft het ZIF rond verschillende thema’s initiatieven en projecten opgezet, waaronder arbeidsmarkttransities, duurzame inzetbaarheid, cultuurparticipatie, inclusie, ouderenparticipatie en Alzheimer. Zo is ruimte ontstaan voor experiment, samenwerking en vernieuwing.

Aan de voorkant beginnen

Job Mol gelooft minder in verandering die van bovenaf wordt opgelegd. „Mensen willen wel veranderen, maar ze willen het niet opgelegd krijgen. Het moet dus van onderop komen. Daar richten wij ons op.” Volgens Mol ligt de toekomst vooral in het voorkomen dat mensen zorg nodig hebben. Dat vraagt om sterke buurten, gemeenschappen en sociale netwerken waarin mensen naar elkaar omzien en waarin gezondheid wordt ondersteund voordat problemen groot worden.

„Met onbeperkte middelen en menskracht zou ik veel meer inzetten op het voorkomen van de gang naar het medische circuit. Investeren in buurten en gemeenschappen waarin mensen naar elkaar omzien, met een infrastructuur die gezondheid stimuleert.”

Beweging

Van zorg naar gezondheid. Van behandelen naar voorkomen. En van oplossingen bedenken vóór mensen naar oplossingen ontwikkelen mét mensen. Dat is de beweging waar het Zorg Innovatie Forum aan wil bijdragen. „De zwaarte van het leven kun je niet behandelen. Wel kun je die serieus nemen, luisteren naar wat mensen nodig hebben en hen daarin niet alleen laten staan.”

Dat vraagt om een blik die vertrekt vanuit het dagelijks leven van mensen en tegelijkertijd oog heeft voor de wereld van beleid en organisaties. Door verbindingen te leggen, ruimte te maken voor experiment en goede ideeën verder te brengen. Want complexe vraagstukken vragen volgens het ZIF niet altijd om ingewikkeldere oplossingen. Het begint met goed luisteren en kijken naar wat er al gebeurt en mensen de ruimte geven om zelf mee te denken en mee te doen.

Bron: Zorg Innovatie Forum (ZIF) 25/09/2026•
Een samenwerking van Zorg Innovatie Forum (ZIF) Zorg, Life Sciences & Health,
Bewerkt door de redactie van LNS

Mogen we imkers nog toestaan bijenkasten neer te zetten?

Onlangs ging ik met een club gepensioneerden naar een Imkerij in de buurt van Lunteren. We kregen een uitgebreid praatje en rondleiding door het bedrijf. De imker vertelde dat Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten steeds vaker bijenkasten weren. Met name in of rondom natura 2000 gebieden.

Imkers vrezen dat een verbod zich verder uitstrekt over Nederland. Op zoek naar informatie bleek dit bericht reeds de pers te hebben gehaald. De kasten zouden de wilde bijen in de weg zitten. De imker gaf aan dat er in het verleden 20 keer zoveel kasten overal stonden en de bijen hard nodig zijn voor het bestuiven van planten, groenten en fruit. Maar ook dat de gewonnen honing heilzame effecten heeft voor met name mensen met hooikoorts of andere allergieën.

Varroamijt

Op mij kwam het allemaal vreemd over. Juist nu we aandacht hebben voor biodiversiteit en de beplanting hierop wordt aangepast heb je volgens mij bestuivers nodig. Dan is het toch merkwaardig dat je het instrument dat die biodiversiteit in stand houdt verbiedt? Daarbij komt dat juist imkers meewerken aan het bestrijden van o.a. de hoornaar en de varroamijt.

Regulering kan soms nodig zijn, maar slaat deze nu door? Als je leest dat 30% van ons menselijk voedsel afhankelijk is van bestuiving door bijen dan lijkt me een verbod onwenselijk.

Franca Kerstens
Voorzitter LNS
Liberaal Netwerk
Senioren
voorzitter@senioren.vvd.nl

Congruentie en de hedendaagse politiek

Een vrij onbekende, maar zeer relevante term in het huidige politieke klimaat.
De term *congruentie* betekent dat wat je zegt, denkt en doet met elkaar in harmonie is. Dat je iets niet alleen goed kunt vertellen, maar dat je lichaamstaal én handelen daar ook daadwerkelijk bij aansluiten. Je kent het wel: iemand vertelt je iets en, ondanks dat alles logisch klinkt, klopt er iets niet. Vaak komt dit doordat we niet alleen letten op de woorden die iemand gebruikt, maar ook op non-verbale signalen zoals houding, gezichtsuitdrukking en stemgebruik. Ook eerdere ervaringen met die persoon spelen mee in de manier waarop we diens gedrag interpreteren. Onderzoek laat zien dat mensen gevoelig zijn voor de mate waarin verbale en non-verbale signalen met elkaar overeenkomen en dat zulke consistentie invloed kan hebben op de ervaren geloofwaardigheid. Uit onderzoek blijkt ook dat als iemand niet congruent overkomt, het dan moeilijker wordt om die persoon te vertrouwen, ook als we niet precies kunnen aanwijzen waar dat gevoel vandaan komt.

Politiek draait om vertrouwen

Politiek draait ook om vertrouwen. En vertrouwen ontstaat niet alleen door een goed verhaal, maar ook doordat mensen ervaren dat woorden, gedrag en presentatie bij elkaar passen. Politieke winst kan extreem vluchtig blijken wanneer een campagne vooral op een goed verhaal is afgestemd maar een goed verhaal zonder congruentie mist de belangrijke basis voor duurzame geloofwaardigheid en betrokkenheid. Ook hier laat onderzoek naar politieke authenticiteit zien dat kiezers authenticiteit meewegen in hun keuzes. En dat wanneer burgers politici als authentieker ervaren, dat samenhangt met een sterkere loyaliteit en identificatie met hun partij.
Vertrouwen en betrokkenheid die voortkomen uit ervaren authenticiteit en consistent handelen kunnen een duurzamere basis vormen dan betrokkenheid die uitsluitend gebaseerd is op een overtuigende campagne of tijdelijke electorale aantrekkingskracht. Dat betekent niet dat loyaliteit automatisch volgt uit congruentie, maar wel dat congruentie heel veel bijdraagt aan de geloofwaardigheid en het draagvlak. Hier zit ook een belangrijk verschil met consequent zijn of altijd hetzelfde blijven zeggen. Congruentie betekent namelijk niet dat je nooit van mening mag veranderen. Een politicus kan van inzicht veranderen en toch geloofwaardig blijven. Sterker nog: soms is veranderen juist geloofwaardiger dan koste wat kost vasthouden aan een eerder standpunt. Dan moet je wel kunnen uitleggen waarom. Welke omstandigheden zijn veranderd? Welke informatie is erbij gekomen? Welke waarden blijven overeind? En waarom leidt dat nu tot een andere keuze? Juist in transparantie is waar het vertrouwen vaak ontstaat en van daaruit de loyaliteit en de

bereidheid om samen te werken vanuit een gezamenlijk belang en een gedeelde groepsidentiteit. Het is een soort domino-effect.
Wat we momenteel steeds meer lijken te zien, is dat politieke communicatie vooral een kwestie wordt van verpakking en marketing. Strategieën worden vaak vanuit theoretische kennis gemaakt door jonge professionals die veel tijd en werk steken in onderzoeken, testen en optimalisatie. Daar is op zichzelf niets mis mee. Maar wanneer degenen die het verhaal ontwikkelen weinig eigen verbinding en/of ervaring hebben met het onderwerp of de doelgroep kan er makkelijk iets verloren gaan. Niet noodzakelijk omdat de feiten niet kloppen, maar omdat de gevoelsmatige aansluiting ontbreekt. Wanneer vervolgens weer iemand anders dat verhaal uit tweede hand als zijn of haar eigen verhaal moet vertellen, kan de afstand tot het onderwerp nog groter worden. Juist daar ontstaat het verschil tussen een verhaal dat technisch goed wordt gebracht en een verhaal dat werkelijk van binnenuit komt. Het eerste kan overtuigend zijn; het tweede kan mensen raken omdat de spreker niet alleen weet *wat* hij zegt, maar ook (onbewust) zichtbaar is dat diegene voelt *waarom* hij het zegt.

Visie & Kernwaarden

Er lijkt al een tijdje een trend gaande waarin niet langer primair wordt gezocht naar de ruwe diamanten die ergens werkelijk vol passie voor staan en die vervolgens verder kunnen worden begeleid om hun talent te ontwikkelen, maar naar mensen die vooral een verhaal overtuigend kunnen brengen. Ook wordt er steeds meer waarde gehecht aan mensen die qua drijfveer loyaal zijn aan een positie en daardoor gemakkelijker meebewegen voor een partij, dit geeft een gevoel van veiligheid maar hierdoor verliezen we wel enorm veel loyaliteit aan de visie of kernwaarden van een politieke partij. Tegelijkertijd heb je hierdoor ook veel meer kans op mensen die gaan partijhoppen omdat de loyaliteit bij de ambities en de positie ligt.

Dat campagnes en politici gebruik maken van media en communicatietraining om hun boodschap overtuigender over te brengen is enkel logisch. Maar dat ook authenticiteit zelf inmiddels onderdeel is geworden van de politieke strategie daar zouden we toch best vraagtekens bij mogen zetten. Zo kwam ik laatst een wetenschappelijk onderzoek tegen waarin expliciet beschreven werd hoe kandidaten en campagnes proberen authentiek over te komen.

De Paradox

En daar zit wat mij betreft de paradox.
Als authenticiteit iets wordt wat je uitsluitend probeert te *perfectioneren* in plaats van iets wat voortkomt uit wie je daadwerkelijk bent, ontstaat het risico dat de vorm de inhoud gaat vervangen. En ik denk dat we daar nu op een punt zijn aangekomen dat binnen meerdere politieke partijen leden hiertegen in opstand aan het komen zijn. Congruentie kun je namelijk niet onbeperkt simuleren. Wanneer wat je zegt structureel niet overeenkomt met je handelen, of wanneer verbale en non-verbale signalen elkaar tegenspreken, dan gaat dat de geloofwaardigheid aantasten. Onderzoek ondersteunt dit verband ook, zelfs wanneer mensen zo'n kloof niet doorzien voelen mensen dit. Dat betekent niet dat politici geen strategie of training mogen krijgen. Integendeel: goede communicatie is natuurlijk een belangrijk onderdeel van politiek. Ik zou alleen adviseren om de volgorde om te keren: zoek de ruwe diamanten en help hen vervolgens om hun verhaal helder, effectief en overtuigend te vertellen, niet andersom.

Authentieke congruentie.

Om weer terug te keren naar de politieke actualiteit, ik denk dat bovenstaande elementen allemaal met elkaar in verband staan. Juist in de tijdsgeest waarin wij nu leven, waarin we voortdurend worden verleid met perfecte praatjes en plaatjes, zou er weer ruimte moeten worden gecreëerd voor authentieke congruentie. Hoe verfrissend zou het zijn wanneer kernwaarden, imperfecte passie en de *waarom*, in plaats van de snelle en gemakkelijke winst of marketingstrategieën, weer leidend zouden worden? Wanneer het verkrijgen van zoveel mogelijk macht als politieke partij weer als middel gezien wordt in plaats van het doel?

Bronnen:

- Luebke, S. M. & Engelmann, I. (2023). *Perceiving politicians as true to themselves: Development and validation of the perceived political authenticity scale*. **PLOS ONE, 18**(5), e0285344. Het onderzoek identificeert onder meer consistentie, onmiddellijkheid en alledaagsheid als dimensies waarop burgers politieke authenticiteit beoordelen.
- Luebke, S. M. & Steffan, D. (2025). *Who Values Political Authenticity? The Antecedents and Electoral Consequences of Voters' Preference for Authentic Politicians*. **Polity, 57**(2), 328–349. De studie vindt dat ervaren politieke authenticiteit samenhangt met stemintentie, ook wanneer andere kenmerken van kandidaten worden meegenomen.
- Weinberg, J. (2024). *Building trust in political office: testing the efficacy of political contact and authentic communication*. **Political Studies, 72**(4), 1288–1312. Het onderzoek bespreekt authentieke politieke communicatie als mogelijke bijdrage aan politiek vertrouwen.
- Valgarðsson, V. O., Clarke, N., Jennings, W. & Stoker, G. (2021). *The good politician and political trust: an authenticity gap in British politics?* **Political Studies, 69**(4), 858–880. De auteurs onderzoeken de rol van authenticiteit, integriteit en competentie in de beoordeling van politici en politieke vertrouwensrelaties.
- ten Brinke, L. & Weisbuch, M. (2020). *How verbal-nonverbal consistency shapes the truth*. **Journal of Experimental Social Psychology, 89**, 103978. De studie onderzoekt hoe consistentie tussen verbale en non-verbale communicatie de waargenomen waarachtigheid beïnvloedt.

Margretha du Carmo Krabbe
Bestuurslid LNS
Liberaal Netwerk
Senioren
Communicatie adviseur

Widows & Widowers, een community van lotgenoten

Ontmoeting, inspiratie en verbinding

Voor veel mensen zijn de feestdagen een gezellige tijd, maar voor sommige onder ons is het ook een periode die nog eens extra laat voelen hoe belangrijk het is om mensen om je heen te hebben. Zeker wanneer het leven anders is gelopen dan je had verwacht.

Vanuit Widows & Widowers zetten we ons in voor mensen die na het verlies van hun partner, in een nieuwe werkelijkheid leven. We besteden aandacht aan rouw en verlies, het alleen zijn en verbinding, maar bieden ook praktische en professionele adviezen en inspiratie via onze app, website, onze podcast WidowTalk en persoonlijke ontmoetingen.

Widows & Widowers, biedt leden en genodigden de mogelijkheid om via ons netwerk verbonden te worden met niet alleen specialisten in de emotionele wervelwind, zoals rouwcoaches of een psycholoog maar ook voor betrouwbaar en deskundig advies, variërend van een accountant voor de administratie, een jurist of financieel advies van een geaccrediteerde financieel planner. Zo is er direct support bij een hulpvraag.

Op 23 juni organiseerde we een high tea met inspirerende sprekers ter gelegenheid van International Widow's Day. Het werd een informatieve en vooral gezellige bijeenkomst. 80 weduwen en weduwnaars hadden het naar hun zin bij Hotel Karel V in Utrecht. Het was een mooie gelegenheid om elkaar te ontmoeten, ervaringen te delen en vooral ook om er samen een leuke tijd van te maken. Want voor ons hoeft verbinding niet altijd te beginnen met een diepgaand gesprek. Soms is het juist de combinatie van een bijzondere locatie, een interessant onderwerp en de onverwachte ontmoeting die het verschil maakt.

Op 12 december organiseren we daarom opnieuw een inspirerende middag, ditmaal in het Noord-Brabants Museum in Den Bosch. Met een museumbezoek, een lezing van
Alet Klarenbeek en een gezamenlijke lunch staan we stil bij alleen zijn, nieuwe contacten en de vraag hoe we eenzaamheid op een toegankelijke manier kunnen doorbreken. Ook kijken we samen met René Vos vooruit naar het nieuwe jaar: hoe geven we onze goede voornemens vorm, ook wanneer het financieel even tegenzit?

Door het hele land organiseren we ontmoetingen, onder meer in Amsterdam en Den Haag. Bekijk onze website eens en schrijf je in voor de gratis nieuwsbrief. Zo blijf je op de hoogste van onze activiteiten voor de laatste maanden van het jaar en ontvang je het programma voor 2027. Hoe mooi zou het zijn om bijvoorbeeld elkaar te treffen op het Plein in Den Haag of bij het stijlvolle Hotel Des Indes waar we een gezellig onderonsje te organiseren? Samen naar het nieuwjaarsconcert in Het Concertgebouw in Amsterdam te gaan, een lange wandeling te maken door de bossen op de Utrechtse Heuvelrug of lekker samen uitwaaien op het strand. We organiseren in juni ons eerste golftoernooi, we gaan klaverjassen en bridgen. Museumbezoek of gewoon gezellig samen eten, samen koken of er even tussen uit. Maar altijd streven we naar ontspannen en warme bijeenkomsten op een bijzondere plek, waar mensen elkaar leren kennen, van elkaar leren, waar we ideeën uitwisselen en samen nieuwe plannen maken om het leven weer te genieten. Wij bieden informatie en wanneer er behoefte aan is, is er professionele steun en het support dat nodig is. Je bent niet de enige en je staat er echt niet alleen voor.

Bij voldoende animo groeit ook ons programma in 2027 en zullen we meer van dit soort ontmoetingen mogelijk te maken. Met cultuur, inspirerende gesprekken, praktische informatie en gezelligheid als verbindende elementen. Want als lotgenoten onder elkaar, weten we wat het is, hoef je niets uit te leggen en proberen we als Widows & Widowers die nieuwe realiteit, het leven te veraangenamen.

Astrid van Heumen, Founder Widows & Widowers

Meer informatie vind je op de website: www.widows-and-widowers.nl

---

Geef senioren de vrijheid om samen te wonen maak woningen vrij!

Nederland staat voor een dubbele uitdaging. Er is een groot tekort aan woningen en tegelijkertijd groeit het aantal oudere alleenstaanden. Veel woningen worden door één persoon bewoond, terwijl de behoefte aan woningen voor starters, gezinnen en andere woningzoekenden groot is. Tegelijkertijd neemt de behoefte aan sociale contacten, mantelzorg en onderlinge ondersteuning toe. Juist daarom is het opmerkelijk dat ons huidige AOW-stelsel samenwonen financieel onaantrekkelijk maakt.

Samenwonen mag geen financiële straf zijn

Het huidige AOW-stelsel maakt een belangrijk onderscheid tussen alleen wonen en samenwonen. Een alleenstaande AOW'er ontvangt ongeveer 70% van het referentieminimumloon, terwijl samenwonende AOW'ers ongeveer 50% per persoon ontvangen. Voor twee alleenstaande AOW'ers die besluiten hun woningen te verlaten en samen verder te wonen, betekent dit een aanzienlijke inkomensachteruitgang. Daarmee ontstaat een negatieve financiële prikkel om juist niet samen te gaan wonen. Dat staat haaks op de ontwikkelingen in onze samenleving, waarin mensen langer zelfstandig wonen en steeds vaker zelf bepalen hoe zij hun leven en wonen willen inrichten. Het Ecorys-onderzoek laat zien dat het wegnemen van deze financiële prikkel daadwerkelijk invloed kan hebben op de bereidheid van ouderen om samen te wonen. Bij volledige individualisering naar 70% worden volgens het onderzoek jaarlijks 7.800 tot 14.100 extra samenwonende AOW'ers verwacht. Dit zou 2.000 tot 3.500 woningen per jaar kunnen vrijmaken. Dat zijn geen garanties, maar wel cijfers die het serieus waard zijn om mee te nemen in het woonbeleid.

Niet alleen meer AOW, maar meer keuzevrijheid

Het gaat LNS daarom niet om een algemene verhoging van de AOW. Het gaat om de vraag of de overheid mensen financieel moet ontmoedigen om een woonvorm te kiezen die zij zelf passend vinden.
Samenwonen kan bovendien meer opleveren dan alleen een beter gebruik van de woningvoorraad. Ouderen kunnen elkaar ondersteunen, eenzaamheid verminderen en meer voor elkaar betekenen. Ook kan de behoefte aan formele zorg worden verminderd. Ecorys raamt de maatschappelijke baten daarvan, afhankelijk van de gekozen variant, op €100 tot €300 miljoen.

Platform31 wijst inmiddels eveneens op het belang van het beter benutten van de bestaande woningvoorraad. Het noemt onder meer samenwonen en woningdelen als mogelijkheden om meer huishoudens in de bestaande voorraad te huisvesten en signaleert dat onder andere de AOW en andere regels samenwonen kunnen ontmoedigen.

65% is een interessante tussenvariant

LNS ziet daarom aanleiding om een variant van 65% voor samenwonende AOW'ers serieus te onderzoeken. Daarmee zou het verschil met de huidige 70%-AOW voor alleenstaanden aanzienlijk kleiner worden, zonder dat meteen wordt gekozen voor volledige individualisering naar 70%.

Een belangrijk aandachtspunt verdient daarbij echter nadrukkelijk aandacht. Als alleen voormalige alleenstaanden die gaan samenwonen 65% zouden ontvangen, terwijl gehuwde AOW'ers 50% per persoon blijven ontvangen, ontstaat opnieuw een verschil tussen mensen die feitelijk in een vergelijkbare woon- en leefsituatie verkeren. Dat is niet wenselijk.

Wat zou de vraag moeten zijn

Daarom adviseert LNS om niet alleen naar het percentage voor samenwonende alleenstaanden te kijken, maar naar het AOW-stelsel als geheel. De vraag zou moeten zijn of de hoogte van de AOW in de toekomst minder afhankelijk kan worden gemaakt van de formele woon- of relatievorm.

Een 65%-variant kan daarbij een eerste stap zijn, maar moet onderdeel zijn van een bredere verkenning naar een eerlijker en meer woonvormneutraal systeem. Daarbij

moeten ook de financiële gevolgen voor gehuwden, alleenstaanden en andere samenwonende AOW'ers zorgvuldig worden meegenomen. Denk bijvoorbeeld ook aan het gegeven dat een hogere AOW meer consumptie oplevert, dus meer belasting inkomsten en een besparing kan opleveren op een aantal toeslagen.

Benut bestaande woningen beter

Het woningtekort kan niet uitsluitend worden opgelost door nieuwbouw. Nederland zal ook beter gebruik moeten maken van de woningen die er al zijn. Wanneer twee alleenstaande ouderen vrijwillig besluiten samen te wonen, kan één woning beschikbaar komen voor een starter, een gezin of iemand anders die dringend woonruimte zoekt. Zo kan doorstroming ontstaan zonder dat er een nieuwe woning hoeft te worden gebouwd. Dat betekent niet dat ouderen uit hun woning moeten. Het betekent juist dat zij meer mogelijkheden moeten krijgen om zelf te kiezen hoe en met wie zij willen wonen. Daarbij hoort een overheid die niet onnodig belemmeringen opwerpt, maar onderzoekt welke regels en financiële prikkels beter kunnen worden ingericht.

Het advies van LNS

Het Liberaal Netwerk Senioren adviseert daarom om de financiële gevolgen van samenwonen voor AOW'ers opnieuw te beoordelen. De 65%-variant is daarbij een interessante en realistische tussenstap, maar niet noodzakelijk het eindpunt.
Laat niet alleen de kosten van de AOW doorrekenen, maar het volledige maatschappelijke effect: hoeveel mensen gaan daadwerkelijk samenwonen, hoeveel woningen komen beschikbaar, wat betekent dit voor mantelzorg en eenzaamheid, welk effect heeft het op het gebruik van formele zorg en wat levert het in economisch opzicht op. De samenleving is veranderd sinds de invoering van de AOW in 1957. Mensen leven langer, werken langer, blijven langer zelfstandig en kiezen op latere leeftijd pas voor andere woon- en leefvormen.

Geef senioren daarom de ruimte om zelf te kiezen hoe zij willen wonen. Benut bestaande woningen beter en zorg ervoor dat financiële regels die keuze niet onnodig in de weg staan.

Victor Cillekens
Secretaris LNS
Liberaal Netwerk
Senioren
secretaris@senioren.vvd.nl